

ЕКОНОМІЧНА ПРИРОДА ФІКТИВНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Державні реформаційні процеси - передумови докорінних змін у економічній сфері суспільства. Перш за все, розвиток підприємництва, сприяння та вдосконалення механізмів ведення малого та середнього бізнесу, спрощення законодавства щодо оформлення та його забезпечення, прозорість податкового впливу.

Дискусії щодо впливу фіктивного підприємництва тривають сьогодні як серед громадських діячів, законодавців, юрисконсультів, так і серед науковців, безпосереднім дослідженням, цих аспектів знайшло своє відображення у працях: А.С. Мікішина, О. Д. Несімко, Є. Л. Стрельцової, В.Т. Білоуса, Ю. В. Опалінського, тому питання потребує подальшого дослідження.

Політика держави повинна спрямовуватися на боротьбу з факторами, що гальмують господарську та підприємницьку діяльність України, зокрема, одним з таких факторів є використання фіктивного підприємництва, що у подальшому призводить до тінізації господарської діяльності. Актуальним це питання є з огляду на статистичні дані Генеральної прокуратури: з 2016 по 2018 рік за ст. 205 «Фіктивне підприємство» КУ України було винесено 368 судових рішень (3 – виправдувальні вироки, 40 – обвинувальні вироки, 325 вироків щодо затвердження угод про визнання винуватості (без фактичного дослідження судом доказів)[5].

По-перше, визначення економічного змісту дефініції «фіктивне підприємство», що здебільшого визначається, як «незаконна або удавана діяльність, яка проваджується від імені фіктивних суб'єктів господарювання різних видів і форм, фізичних осіб-підприємців або службових осіб суб'єктів господарської діяльності щодо суб'єктів комерційного та некомерційного господарювання з метою заволодіння товарно-матеріальними цінностями або отримання інших неконтрольованих прибутків» [1, с. 20].

Натомість, інший науковець вважає, що під фіктивним підприємством є діяльністю громадянина-підприємця (фізичної особи) чи суб'єкта підприємницької діяльності (юридичної особи), що спрямована на фіктивне виконання своїх статутних або договірних зобов'язань (імітацію виробничої діяльності) або сприяння в цьому іншими суб'єктами підприємницької діяльності, якщо такими діями заподіяні значні матеріальні збитки громадянам, юридичним особам або державі [3, с. 41].

Зазначені визначення науковців, підтверджують, що фіктивне підприємство має тісний зв'язок з тіньовою економікою через систему відносин між економічними суб'єктами, яка самоорганізується, охоплюючи всі стадії процесу суспільного виробництва з метою отримання економічної вигоди, результати якої або способи досягнення за різних причин або підміняються, або зменшуються, або повністю приховуються як від безпосередніх учасників, так і від закону [3, с. 42].

Існування фіктивного підприємства «позитивно» впливає на зростання рівня тінізації економіки, що проявляється у наступному:

- 1) ухилення від сплати податків шляхом заниження результатів господарювання, створення нелегальних фірм;
- 2) «відмивання» доходів тіньового походження в легальній економічній діяльності;
- 3) виготовлення та збут підроблених грошей, цінних паперів, документів;
- 4) шахрайство та обдурювання споживачів;
- 5) недобрросвісна конкуренція [2, с. 287].

У своєму дослідженні науковець запропонував як один із заходів, щодо запобігання фіктивного підприємництва - створення єдиного центрального органу виконавчої влади, відповідального за запобігання та розслідування всіх видів економічних правопорушень і здійснення фінансового контролю [1, с. 208]. Також вагомою подією для бізнесу став законопроект № 1080 «Про внесення змін до Кримінального кодексу та Кримінального процесуального кодексу щодо зменшення тиску на бізнес», який передбачає декриміналізацію фіктивного підприємництва [4]. Відповідь про необхідність до такого кроку знаходимо у пояснювальній записці відповідного законопроекту, де зазначається, що кримінальна відповідальність за цей злочин – один із способів тиску на бізнес в Україні.

Таким чином, підбиваючи підсумки нашого дослідження, зазначимо, що ефективні методи боротьби з проявами тінізації економіки, на прикладі фіктивного підприємства: впровадження економічних, правових, організаційно-управлінських, соціальних, інформаційних, морально-виховних заходів із запобігання проявів фіктивного підприємства; вдосконалення практичних навичок запобігання цим злочинам співробітниками спеціальних правоохоронних органів, що у подальшому сприятимуть стабільному розвитку та зміцненню економічної безпеки України.

Список літератури:

1. Мікіш А. С. Запобігання фіктивному підприємництву в Україні: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2016. - 30 с.
2. Несімко О. Д. Тінізація господарської діяльності як економічна небезпека України. *Вісник Наці. ун-у "Львівська політехніка"*. Юридичні науки. 2016. № 845. 562 с.

3. Оніщик А. В. Економічна природа фіктивної діяльності суб'єктів господарювання. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2018. № 3(102). 200 с.
4. Парламент декриміналізував фіктивне підприємництво. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2019/09/18/651744/> (Дата звернення 22.10.2019)
5. Реальне призначення вироків за ст. 205 КК: чи є сенс у ст. 205 КК як такий? URL: <http://kmp.ua/uk/analytics/infoletters/the-real-goal-of-verdicts-under-article-205-of-the-criminal-code/> (Дата звернення 22.10.2019)